

בולגריה: נשק קומוניסטי לדרום אפריקה

הצבא האמריקאיים זמן רב לאחר מכן, נהרגו בתקיפה 749 חיילים ומלחים אמריקאיים. כאשר נחתו ב־6 בינוי אותן יחידות בחוף המבוצר של נורמנדיה, במיגור שנועד להן, חוף ויטה. הסתכמו אכזריתם ב־100 איש בסך־הכל.

שלוש מילים. רמו כלשהו על האסון היה משחק לירי הגרמנים, שהיו תוהים על ריכוז הכוחות באיור והיו עוללים לסכל את תוכנית הפלישה לאירופה. לכן קברו האמריקאים את החללים — כמה מאות מהם בלבד, כי רבים טבעו במצולות — בקבר־אחים גדול, מוסתר היטב, תחת שיטחי מירעה־הצאן של איכר מקומי.

היה זה נולד תורפ, בנו של אותו איכר, שהיה בשנת 1944 בן 10 בלבד, שהיה הנרעש ביותר מגילוי קבר־האחים בארמתו. הוא לא האמין למראה עיניו, בדיוק כפי שלא האמין מעולם למישמע אוניו, עת רחשו השמועות באיור. וכאשר נודע לו כי האסון קרה במיסגרת התירגול, שש־הצופן שלו היה מיבצע נמר, הוא הסתפק, כדרכם של איכרים ממעיימי־מלים, בשלוש מילים בלבד: "נמר נוראי באמת!"

יפאן: קיווי לכל

במשך עשרות שנים היתה ארצות־הברית ספק־החיטה של המזרח הרחוק, זה היה. עכשיו חדרו אוסטרליה וקנדה לשוק הגדול הזה. בריוק כמו שמגדולי פוליהיסוריה הברזילים נגסו, בשנים האחרונות, משוק יצוא הסויה של האמריקאים. הפכה חסה קליפורנית לאחר. המיצרכים המובקשים בהונג־קונג ואפילו מפרסמים אותה על דפנות ספינות־המעבורת הסיניות. **עוף, דג וקוויז.** 'מה שמוכיח שיש תיאבון לכל אחד גם לניו־זילנדרים. כאשר אלה הצליחו, לפני 20 שנה, להחזיר את פרי הקיווי הפרוותי־חום שלהם לשוקי העולם, נכנסו, עד מהרה, גם האיטלקים והצרפתים לזירה, עם קיווי משלהם. הניו־זילנדרים ידעו מה לעשות. הם, פשוט, איפשו שוקים חדשים. השבוע, יצאו ממסע־פירסום נרחב כיפאן ריוקא. לארוחות קיווי: מנה ראשונה — עוף מטוגן, מנה שנייה — דג עם צ'יפס ומנה שלישית — קיווי, כמובן.

בריטניה: בקטריות בגינזך המדינה

הדוקטורים ישראלים, שרצו להיעזר בספריה העשירי, ובאוצרות המיסמכים של גינזך־המדינה הבריטי (פאבליק רקארד אופיס) בלונדון, הפתעו לשמוע שהגינזך סגור מזה חודשים רבים. איש מסקידי הגינזך אינו יודע ממי יפתח מחדש. כל השאלות בנושא נענו בצורה היימחמקת — תיקונים, שיפורים, תקלות במערכת האיוורור, התתייחסות הזאת היתה די מפתיעה. הרי רק לפני כשנתיים עבר הגינזך ממישכנו הישן במרכז־העיר לנבניו ענק ומפואר ליידי גני קיו היפה־פיים. רמת השירות שניתנת שם לחוקרים וכתה כשבחים רבים, בכל רחבי העולם.

תקדמה במעט טיבעית. ובכן, מסתבר שיש דברים בגו. התקלה במערכת האיוורור נתגלתה כאשר כבר של ממש. מסתבר שהיא פולטת לתוך חדרי הגינזך בקטריות מסוכנות ביותר. מומחים מנסים, מאז תחילת החודש, לתת את חדרי הגינזך — עד כה ללא הצלחה, רוב העובדים פשוט מתכים במתיחה עד שהסכנה תחלוף. אין צורך לומר, שהפרשה מעוררת עתה ביקורת ציבורית קשה. הבניין החדש עלה עשרות מיליוני לירות שטרלינג, ופליטת הבקטריות מהווה מיפגע סביבתי מסוכן ביותר. מי שמכיר את רמת היעילות ואת טיב העבודה בבריטניה, ביין שדווקא שם, תקלה כזאת היא כמעט טבעית. אבל המיוון ותוצק הכבד שנגרם, עומרים עתה במרכז הסיקור של המקומנים של לונדון, הנוטים לסנסציונאליזם.

חמישה מיליון דולר, מלבד מיליון דולר עבור שני המתווכים, ושני מיליון דולר עבור סלוקוב. הבולגרים שכרו אוניה רנית, שרה פולסן, להובלת הנשק לדרום־אפריקה.

ערה נשארה לכל השותפים במשימה המסוכנת הזאת כעיה קטנה אחת לפיתרון. הבולגרים רצו שמולאק ושותפו וייס יספקו להם רוכש לגיטימי לנשק, כדי שיוכלו להתחמק מהאשמה, שהם מוכרים אותו למישטר הגועני. גם נושא זה טופל עליידי מולאק ביעילותו הרגילה. הוא שיחד, בסכום ניכר, את הנספח הצבאי בשגרירות ניגריה בלונדון, מייג'ור אד אוקדומה. הקצין הניגרי, שארצו מנהלת מזה שנים מסע־הסברה נרחב נגד האפרטהייד, איפשר בחתימתו את העסקה. הוא אישר מיסמכים ניגריים מוזיפים, שהעידו שהנשק הבולגרי היה מיועד לניגריה:

הפושע מצפצץ על שותפיו. שתי תקלות הביאו אישורו של משרד־החוץ הבריטי, שהעיד שחתימתו של הקצין הניגרי היא אותנטית. מצוייד במיסמכים אלה נסע מולאק לסופיה, בירת בולגריה, ושם חתם על חוזה יצוא־הנשק עם חברת היצוא־יבוא אינאר, ברחוב אנטון איכנוב 66. מומחים מערביים אישרו, לבקשת אובאזור, שאינאר היא שם כיסוי למוסד "הבולגרי קונטקט". המיסמכים שהתגלו בפרשה מכילים פירוט מדויק של כל כלי־הנשק שנשלחו לדרום־אפריקה.

הפושע מצפצץ על שותפיו. שתי תקלות הביאו לחשיפת הפרשה, חרף הגאונות הפשוטה שעמדה בבסיס התיכנון והביצוע של עיסקת־הנשק. מישטר־החופים התורכי, במיזרי הבוספורוס, חשד שהאוניה הרנית שרה פולסן, מברחה נשק עבור אנשי הגרילה השמאליים במדינה זאת. הם עצרו את האוניה וערכו בה חיפוש. הקברניט הרני התעקש שקונסול דנמארק בתורכיה יהיה נוכח בחיפוש. הנשק התגלה, אבל המיסמכים הניגריים שיכנעו את התורכים. הם התנצלו, ואיפשרו את מעבר שרה פולסן במיצרים.

עם זאת, הסיפור דלף. הקונסול דיווח לרשויות בקופנהגן. ומי שמכיר את דנמארק לא יתפלא לשמוע, שהפרשה הגיעה לעיתונאים בתוך דקות אחדות. שני כתבי־טלוויזיה רניים התחוו אחר עיקבות האוניה, חקרו כמה ממלחיה, ועלו על הסיפור הסנסציוני כולו. הנשק הניגרי" לא הגיע מעולם ליעדו המוצהר. שרה פולסן הפליגה מבולגריה ישירות לדרבאן, דרום־אפריקה. המיטען פורק עליידי צבא דרום־אפריקה, והועבר ליעדו הסופי, למחצרות הימניות במוזמביק ובאנגולה. אין כל ספק, ועובדה זאת מתועדת היטב, שסלוקוב ואנשיו ידעו היטב, למי מיועדת הסחורה שלהם.

התקלה השניה שייכת יותר לשגינות הטבע האנושי, ולרדיפת־הכצע המפורזת של השותף הגרמני בעיסקה, פטר מולאק, נוכח בינלאומי זה הסתגר לו בפלורידה, והוא מסרב להעביר לווים ולחתנו של נשיא בולגריה את חלקם בדמי־התייוך. הסוחר האוסטרי הגועז, וילהלם וייס, כינס את עיתונאי־החוץ במלון הילטון בווינה, סיפר להם על הפרשה בפרטי־פרטים, והודיע, שהוא ישיג את כספו ממולאק, בכל מחיר שבעולם. פילגשו של סלוקוב, ורה קלאמר, הופיעה גם היא בחילטון, אבל גילתה סימני־חדרה ברורים. כמה וויס שהסתובבו ללובי, וזהו כשליחי הקינטקס. וייס הקשיש אינו מגלה כל סימני פחד, אבל ורה הורדה בגלוי, שהיא חוששת לחייה. לא ידוע על כל צעדים שננקטו בבולגריה נגד סלוקוב ואנשי קינטקס, שאירגנו את מישלוח הנשק למדינת האפרטהייד. בינתיים ממשך סלוקוב לכהן כנשיא הוועד האולימפי הבולגרי, ובשעת מסיבת־העיתונאים של וייס, שהה בווינה. גם הוא "מחפש" את מולאק, הספון בכיטחה כפלורידה שטופת־השמש, ומצפצף על שאר שותפיו לפשע.

לפרשה מרתקת ומזוהה זאת יהיו השלכות רבות על מעמדה של ברית־המועצות באפריקה. כל הפרשנים מצפים עתה לתגובת הסובייטים, ולצעדים שינקטו כלפי בולגריה, שהיא לכל הדעות השותפה הצינית והכנועה ביותר של ברית־המועצות.

ארצות־הברית: הנמר הנוראי

היה היה בדיוק חומר לאחר מספריה של אגאתה כריסטי, סופרת־המיתות, שגרה שנים רבות באותו איור. לפתע רחש כל האיור, סביב הנמל העתיק של דארטמות בדרום־מזרח אנגליה, שמועות. לפני 40 שנה בדיוק, נקברו במקום מאות חיילים אמריקאים, בקבר־אחים אחד גדול ואיש לא דיבר, או כתב, או פירסם על זה, מעולם, מאומה.

השבוע יצא המרצע מן השק: שמועות לא היו שמועות־שווא, כפי שיכולה עתה להעיד לא רק דרווי סקינגס, עכשיו בת 63, בתו של האופה המקומי שסיפק סופגניות לחיילים האמריקאים, שחנו באיור באבי 1944, ושהושבעה עליידי אביה לשמירת סוד יציאת. היה זה עיתונאי אמריקאי שחשף את הפרשה, שלמעשה לא הושתרה בדיוק, אך איש לא שם לב אליה, כאשר פורסמה בכמה שורות, שש שנים אחרי תום מלחמת־העולם השניה עליידי צבא ארצות־הברית.

ציד תופים. ב־28 באפריל 1944 היו כמה אלפי חיילים אמריקאים בעיצומם של תירגולים לקראת הפלישה לנורמנדיה, שעמדה להתקיים כעבור שישה שבועות. בשעות הבוקר המוקדמות תרגלו כ־3000 חיילים פריקת הספקה לתופים שעליהם כביכול, נחתו בנריהם זה עתה.

ואו, במיקרה רע, הופיע כמה ספנות־התקפה חופניות גרמניות, שיצאו לצוד ציד, ונתקלו באוניות־התירגול הבלתי־מושות. תוך דקות הטביעו שתיים מהן. כפי שהורו שילטונות

תנו של נשיא בולגריה, נשיא הוועד האולימפי של מדינה זאת, אירגן מישלוח כמויות אדירות של נשק סובייטי לדרום־אפריקה, וגרף הוניתועפות. השירות החשאי הבולגרי, המכונה קינטקס, היה מעורב באורח ישר בכל הפרשה. היו גם שותפים אחרים, שהופכים את כל הסיפור לדראמה בינלאומית, שכאילו נרקחה במוחו הפורה, אך החולני, של סופר־מתח ממדרגה שלישית.

מתוך אוסטרי, פילגש יפהיה בווינה, ממוצא בולגרי, מתוך גרמני, שהבריה בעבר נשק עבור המחרת הארית, דיפלומט ניגרי מושחת, עיתונאים דניים ובריטיים, שחשפו את הפרשה. כל החומר העסיסי הזה, מתועד כולו ומפורט בצורה שאינה משאירה מקום לשמש של ספק, הופיע השבוע בשבועון הבריטי הסופר־ציני אובאזור, בעיקבות כתבות־תעודה בטלוויזיה הרנית. אין כל ספק בנכונות הסיפור.

אישים בכירים ביותר בצמרת המפלגה הקומוניסטית הבולגרית איפשרו, במוון וכיודעין, מישלוח של יותר מ־100 אלף כלי־נשק שונים לדרום־אפריקה. המטרה: חימוש המחצרות הימניות, הפרו דרום־אפריקאיות והאנטי־מארכסיסטיות במוזמביק ובאנגולה; נשק ממקור קומוניסטי, המיועד לביצוע

סוחר־נשק סלוקוב ומולאק
100 אלף כלי נשק, כולם מתוצרת סובייטית

מעשי־רצה וחבלה נגד מישטרים המבוססים על הסוציאליזם המארכסיסטי, בשתי מדינות אלה, שהשתחררו לא מכבר מעול פורטוגל, ושעמדו בקרבתו הראשון נגד מישטר האפרטהייד; נשק המיועד לסוכנים ובוגרים, הופיעלים נגד בני עמם בשליחות הסייאיי־איי ודרום־אפריקה — היתכן!

העסק מתנהל מטיירה. אין שום טעם להתעמק בנושא האירדיולוגי. פשוט, אין כאן שום "ייתכן". סתם עובדה, שאין ממנה מנוס. מי שהאמין שמישטרים קומוניסטיים, ובעיקר מישטר סטאליניסטי כמו זה הבולגרי, מחוסנים לפחות ממעשים כגון סיוע לגוענים כפרטוריה, הוטא בתמימת יתרה. בולגריה זקוקה למטבע זה, וכמה ממנהיגיה חוטאים בטאות־ביצע.

גיבור הסיפור אינו אלא איבן סלוקוב, גבר פירטוראר בסוף שנות ה־40 שלו. סלוקוב הוא עסקן בכיר במפלגה הקומוניסטית הבולגרית וגם אלמן עליו למדי. אשתו, לודמילה, היתה בתו של נשיא בולגריה, טודור זיווקוב. היא נפטרה בתאונת־רכבים לפני שנים אחדות. סלוקוב איבן את עלייתו המטאורית לנישואיו לבת־הנשיא. הפלייבו הידוע, לא רק בסופיה, אלא גם בבירות אירופה המערבית, כיהן כמנכ"ל הטלוויזיה הבולגרית, ובימים אלה הוא משוטט לו בעולם, בתפקיד הנוח והתפור לפי מידותיו, של נשיא הוועד האולימפי.

במסעותיו פגש את בת ארצו יפתיה־תואר, ורה קלאמר (35), שברחה עם אמה לווינה לפני שנים רבות, והיא עתה אורחית אוסטריה.

האם, מאריה, עוררה בהתלהבות את הקשר של בתה עם סלוקוב, היא עבדה כמארגמת בשירותו של סוחר אוסטרי וקן וילהלם וייס, שתיווך בעסקות רבות ומסוכנות בין חברות מערביות וארצות הגוש הקומוניסטי. קשריה של ורה עם חתנו של נשיא בולגריה פתחו לפני וייס את שערי המדינה הנוקשה ביותר מעבר למסך הברזל. וייס גייס את סוחר־הנשק המערב־גרמני פטר מולאק, וביחד אירגנו את עיסקת הנשק הבולגרית־דרום־אפריקאית. מולאק הוא רמות מוכרת היטב לאינטרפול, אחרי שנפס בהברחת 10 טון חומרי־נגד לצבא האירי הלאומי, לצורך למסך הברזל. וייס גייס את סוחר־הנשק המערב־גרמני פטר מולאק העדיף להסתלק מאירופה, והוא מנהל את עסקיו מטירה שמורה היטב בפלורידה, ארצות־הברית. מולאק קשור מזה שנים רבות עם דרום־אפריקה. תיווך בעיסקות־נשק עם מדינה זאת תוך הפרת האמברגו, שהוטל עליידי האו"ם בשנת 1977.

בולגריה היתה פעילה במיוחד בהעברת החלטה זאת במוסדות האירגון הבינלאומי. כך נוצר שידוך, שהשתלם היטב לכל הצדדים. מולאק הכיר את שליטי פרטוריה, ואילו וייס, באמצעות סלוקוב, את ראשי המישטר כבולגריה. הדרום־אפריקאים העדיפו לספק למחצרות הקשורות כהם נשק סובייטי, בעיקר נשק קל לפיגועי־מחצרות.

100 אלף כלי־הנשק, שקנו מבולגרים, כללו רימוניידי, קטיושות, מוקשים, מיקלעים רובים אוטומאטיים, כולם מתוצרת סובייטית. הבולגרים הוזירו את שני המתווכים, שהעיסקה חייבת להיות חשאית לאורך כל הדרך. מעורבות המודיעין הבולגרי שימשה כאזהרה כפולה ומכופלת. כל הרלפה תגרור מעשי־אלימות קשים, וככללם רצח.

"המוסד" משימש כביסרי. פגישה חשאית בפאריס הביאה להקמת חברת־תיווך פיקטיבית בלונדון, וחברה מקבילה, דרום־אפריקאית, כווארון, בירת ליכטנשטיין. רובר בעיסקה של